

GEMEENSCHAPPELIJK DOEL GEDEELDE WAARDEN

een gemeenschappelijke visie op rouwzorg door vrijwilligers

Doel

Zowel binnen onze eigen organisatie als samen met anderen willen wij ons sterk maken voor het borgen van de kwaliteit van de rouwzorg door vrijwilligers.

- Het is onze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid om het organiseren, de inhoud en werkwijze van de door ons aangeboden rouwzorg volgens gezamenlijk bepaalde kaders inzichtelijk te maken (*gemeenschappelijk doel*).
- Wij willen komen tot heldere afspraken over scholing en werkbegeleiding van vrijwilligers, zodat vrijwilligers hun activiteiten op het gebied van de rouwzorg voldoende toegerust kunnen uitoefenen (*gedeelde waarden*).

Dit doen wij vanuit onze verantwoordelijkheid voor zowel nabestaanden als voor vrijwilligers. Ook in verband met het toekennen van subsidies, waarbij gevraagd wordt naar transparante werkwijzen en verantwoording van bestede gelden, is het hanteren van een kwaliteitsstelsel voor vrijwilligersorganisaties van belang.

Waarom Rouwzorg door vrijwilligers?

Rouw is een normale reactie op verlies. Daarom is (beroepsmatige) hulp niet zonder meer nodig, wel aandacht voor en erkenning van de gevoelens die ontstaan.

Zowel in de periode rondom het overlijden waarin de stervende centraal staat, als in de tijd daarna waar naaststaanden nabestaanden zijn geworden, ervaart een rouwende soms minder gelegenheid om gevoelens te uiten dan gewenst. Ondersteuning door een medemens die zich aanbiedt als vrijwilliger kan dan heel welkom zijn.¹

Gedeelde waarden

1. Organisaties met besturen, leden, betaalde en vrijwillige medewerkers hebben een voorwaardenscheppende en motiverende taak. Geschoolde vrijwilligers kunnen zich hierdoor primair op de uitvoering van de rouwzorg richten.
2. Scholing en coaching (éducation permanente) zijn essentieel voor de kwaliteit van de vrijwillige Rouwzorg. Idealiter moeten vrijwilligersorganisaties een permanent toerustingsaanbod bieden, met daarin aandacht voor reflectie op persoonlijk handelen. Voor het werken met specifieke doelgroepen of vanuit een bepaalde visie, is scholing in specifieke vaardigheden vereist.
3. Vrijwilligersorganisaties zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de diensten die geleverd worden, dus ook voor de kwaliteit van het werk van 'hun' vrijwilligers.
4. De organisatie die rouwzorg door vrijwilligers aanbiedt, zorgt voor de noodzakelijk geachte kennis en vaardigheden van vrijwilligers en draagt de daarvoor benodigde kosten.

¹ Prof. Dr. A. van Dantzig (2001): "Rouw is een van de ingewikkeldste en belangrijkste menselijke belevingen. Waarom is dan juist rouwbegeleiding aan vrijwilligers toevertrouwd?" De rouwende komt namelijk in een andere wereld, voelt zich uitgezonderd en afgesloten. De rouwende vraagt om aanwezigheid van een ander, van een medemens. "Hij is even machteloos als de rouwende om het verlies ongedaan te maken. Maar hij kan troosten door trouw te zijn, dat is dus aanwezig te zijn. Daarmee brengt hij een vast, een betrouwbaar element in de beschadigde wereld aan." Vrijwillige Rouwzorg kan rouwprocessen niet voorkomen of versnellen. Het kan wel helpen pathologische of gecompliceerde rouw te voorkomen of vroegtijdig te herkennen. Ook kan het isolement of eenzaamheid na het wegvallen van de overledene helpen voorkomen.

5. Om rouwzorg te bieden moet een individuele vrijwilliger over minimale competenties beschikken. Organisaties mogen aspirant-vrijwilligers daar op selecteren door middel van een basisscholing.
6. Een vrijwilliger moet zichzelf kennen om er voor de ander te kunnen zijn. Het is nodig de eigen motivatie, verlieservaringen, oordelen en vooroordelen te kennen om een open luisterend contact niet in de weg te staan.
7. Een organisatie mag van vrijwilligers inzet verwachten op het gebied van: terugkoppeling van werkzaamheden, aanwezigheid bij uitwisselingsbijeenkomsten, deelname aan scholing.
8. Rouwzorg door vrijwilligers vereist bovenal een grote mate van medemenselijkheid.

Gemeenschappelijk doel, gedeelde woorden

Definitie, vorm, werkwijze en vereiste attitude en vaardigheden voor het verlenen van rouwzorg in de categorieën:

1. Rouwzorg rondom het overlijden
2. Steun bij rouw
3. Rouwbegeleiding (individueel en in groepen)

zijn beschreven in de notitie '*Gemeenschappelijk doel, gedeelde woorden*'² en nader uitgewerkt in het '*Passepartout van Bekwaamheid*'³. De door de ondertekenaars aangeboden rouwzorg wordt volgens deze indeling en beschrijving van categorieën ingericht, met respect voor de specifieke kracht, meerwaarde en begrenzingen die met vrijwillige inzet gepaard gaan.

Specifieke waarden van de vrijwillige rouwzorg

Vrijwilligers in de rouwzorg moeten deskundig zijn in hun vrijwilligerschap.

- Tijd en ruimte scheppen om te luisteren, zonder methodische concepten of behandel-mogelijkheden te hanteren die tot het domein van de beroepskrachten behoren.
- 'Een eindje mee lopen': tijdelijk ondersteunen
- Zich bewust zijn van hun eigen rol en kwaliteit en doorverwijzen indien vrijwillige rouwzorg onvoldoende of niet adequate ondersteuning geeft.

Daarmee is vrijwillige rouwzorg complementair aan zowel beroepsmatige zorg als aan mantelzorg. De verantwoordelijkheid voor de geboden zorg door de vrijwilliger wordt begrensd door het 'gewone'. De organisatie waarbinnen de vrijwilliger zich inzet moet daartoe voorwaarden scheppen: een heldere visie, een duidelijk aanbod en voldoende faciliteiten.

De organisaties die dit manifest ondertekenen willen bovenstaande punten uitdragen en waar mogelijk een bijdrage leveren aan de realisatie hiervan.

Utrecht, zomer 2006

² Deze in het najaar van 2002 verschenen notitie is een eerste gezamenlijk product van de ondertekenaars, dat de basis heeft gevormd voor het Project Kwaliteitsborging Rouwzorg door Vrijwilligers.

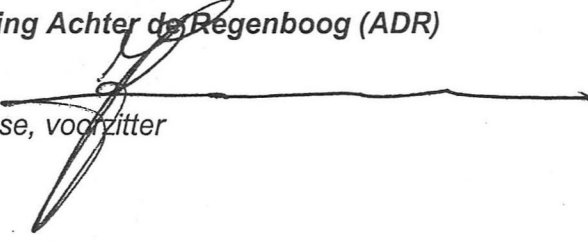
³ Dit instrument is ontwikkeld in de samenwerking tussen ondertekenaars en bedoeld om de kwaliteit van het werk door vrijwilligers te bevorderen.

De notitie GEMEENSCHAPPELIJK DOEL GEDEELDE WAARDEN

is in de zomer van 2006 ondertekend door de voorzitters van de volgende organisaties:

Stichting Achter de Regenboog (ADR)

J.Joosse, voorzitter



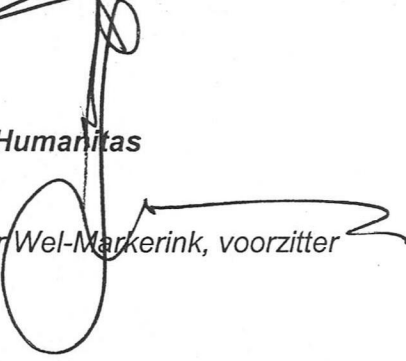
Stichting Dr. Elisabeth Kübler-Ross (EKR)

E. André de la Porte, voorzitter



Vereniging Humanitas

G.W. van der Wel-Markerink, voorzitter



Landelijke Stichting Rouwbegeleiding (LSR)

K.D. Buintjes, voorzitter



Vereniging Ouders van een Overleden Kind (VOOK)

Mw. Th. Van der Heide, voorzitter



Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg (VPTZ)

G. van Barseveld, voorzitter

